

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Економічний факультет

Кафедра бізнесу та управління персоналом

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Економіка підприємства

обов'язкова

Освітньо-професійна програма:	Менеджмент організацій і адміністрування
Спеціальність:	073 Менеджмент
Галузь знань:	07 Управління та адміністрування
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Факультет:	економічний
Мова навчання:	українська
Розробник(и):	Ксьондз С.В., доцент кафедри бізнесу та управління персоналом, к.е.н., доцент Антохова І.М., доцент кафедри бізнесу та управління персоналом, к.е.н., доцент
Профайл викладача(-ів):	http://econom.chnu.edu.ua/kafedry-ekonomichnogo-fakultetu/kafedra-ekonomiky-pidpryyemstva-ta-up http://econom.chnu.edu.ua/kafedry-ekonomichnogo-fakultetu/kafedra-ekonomiky-pidpryyemstva-ta-up/kolektyv-kafedry/antohova-iryna-myhajlivna
Контактний тел.:	+38 0372 509-464
E-mail:	s.ksjondz@chnu.edu.ua i.antochova@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle:	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=3870 https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=2036
Консультації:	он-лайн консультації - згідно з графіком очні консультації – за попередньою домовленістю

1. Анотація дисципліни

Навчальну дисципліну «Економіка підприємства» віднесено до групи обов'язкових дисциплін циклу професійної та практичної підготовки ОР «Бакалавр» за освітньо-професійною програмою «Менеджмент організацій і адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент». Вона є основою вивчення дисциплін циклу професійної підготовки. Вивчення дисципліни дає можливість студентові набути теоретичних знань та практичного досвіду організації та управління соціально-економічними та організаційно-виробничими підсистемами в системі підприємство (організація).

2. Мета навчальної дисципліни:

Метою дисципліни є формування у студентів сучасного економічного мислення і системи спеціальних знань з основ функціонування окремих складових виробничо-господарського механізму підприємства, з питань аналізу його виробничої діяльності, обґрунтування економічної стратегії розвитку підприємства на ринку, методології розрахунку важливих показників господарської діяльності з врахуванням чинників внутрішнього та зовнішнього середовища функціонуючого підприємства.

Навчальна дисципліна «Економіка підприємства» є нормативною з циклу дисциплін професійної та практичної підготовки бакалаврів.

Програмні результати навчання з цієї дисципліни, що визначені освітньо-професійною програмою (ОПП), обумовлюються тим, що «Економіка підприємства», як галузь знань, базується на пізнанні та усвідомленому використанні економічних законів (загальних, обмеженої дії та специфічних). Звідси, виявлення конкретних форм прояву цих законів у господарській діяльності підприємства можна вважати *загальним предметом* курсу «Економіка підприємства». Попри все сказане вище, **економіка підприємства** – це і об'єкт реалізації прав **Homo economicus**, тобто **людини-економічної**, шляхом забезпечення економічних потреб як *людини-працівника*, так і *людини-власника* в одній особі через реалізацію їх економічних інтересів.

Вільне підприємництво в даний час є важливим інструментом (або джерелом) задоволення економічних потреб та інтересів як *людини-працівника*, так і *людини-власника*. Створення власного підприємства або участь в управлінні діючого в якості людини-працівника та людини-власника вимагають ґрунтовних знань з економіки. Завдяки їм можна досягати значних успіхів у реалізації власних економічних інтересів і задоволенні власних потреб.

Більшість населення реалізують свої економічні інтереси не тільки за рахунок власної праці в якості найманих працівників, але й як співвласників підприємств або незалежних підприємців. Деякі економісти називають сучасний етап розвитку економіки “економікою співучасті”. Залучення персоналу компаній до управління та участі в капіталі реалізується шляхом випуску внутрішніх акцій, причому, як правило, за пільговими цінами. На підприємствах, що практикують участь робітників і службовців в акціонерній власності та прийнятті рішень, збільшується зайнятість, підвищується мотивація та продуктивність праці, зменшується плинність кадрів, збільшується обсяг продаж.

3. Пререквізити.

Вивчення даної навчальної дисципліни студент розпочинає, прослухавши такі навчальні дисципліни, як: «Економічна теорія», «Мікроекономіка». Одночасно з Економікою підприємства вивчаються для кращого засвоєння матеріалу «Макроекономіка», «Економетрика».

4. Результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни сприятиме формуванню елементів інтегральної, загальних та фахових компетентностей.

Загальні та фахові компетентності:

– ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

- СК 1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.
- СК 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.
- СК 3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.
- СК 10. Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації.
- СК 11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.
- СК 12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.
- СК* 16. Здатність до інноваційної діяльності в умовах невизначеності та ризикованості зовнішнього середовища.

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує досягнення таких програмних результатів навчання:

ПРН 5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

ПРН 6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни «Економіка підприємства»												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	2	3	4	120	2	30	30	-	-	60	-	екзамен
Заочна	2	3	4	120	2	8	4	-	-	108	-	екзамен

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни «Економіка підприємства»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усьо го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи економіки та управління підприємством, ресурсне забезпечення промислового підприємства: матеріально-речові та трудові ресурси підприємства.												
Тема 1. Теорії підприємств в основи підприємництва.	10	2	2			6	8	1				7
Тема 2. Види підприємств, їх організаційно-правові форми.	6	2	2			2	8					8
Тема 3. Зовнішнє середовище господарювання.	6	2	2			2	8	1				7
Тема 4. Структура та управління підприємством.	8	2	2			4	8					8
Тема 5. Ринок і продукція.	10	1	1			8	7		1			6
Тема 6. Планування діяльності підприємства.	7	1	1			5	7	1				6
Тема 7. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці.	8	2	2			4	7					7

Тема 8. Капітал підприємства.	8	1	1			6	7					7
Тема 9. Інвестиції.	6	1	1			4	8					8
Тема 10. Інноваційна діяльність.	6	1	1			4	8	1	1			6
Разом за змістовим модулем 1	75	15	15			45	76	4	2			70
Змістовий модуль 2. Технічна база і організація виробництва, результати виробничо-господарської діяльності підприємства та їх фінансово-економічна оцінка. Антикризова система господарювання.												
Тема 11. Техніко-технологічна база і виробнича потужність підприємства.	8	2	2			4	8	1				7
Тема 12. Організація виробництва і забезпечення якості продукції.	8	2	2			4	7					7
Тема 13. Витрати на виробництво і реалізацію продукції.	9	3	3			3	7	1	1			5
Тема 14. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства.	8	4	4			-	7					7
Тема 15. Розвиток підприємств: сучасні моделі, трансформація та реструктуризація.	6	2	2			2	7	1				6
Тема 16. Економічна безпека та антикризова діяльність.	6	2	2			2	8	1	1			6
Разом за змістовим модулем 2	45	15	15			15	44	4	2			38
Форма підсумкового контролю –екзамен												
Усього	120	30	30			60	120	8	4			108

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

Самостійна робота студентів спрямована на узагальнення, засвоєння і закріплення знань із включенням таких видів робіт, як: опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури, підготовку до практичних занять, розгляд питань самостійного вивчення, розв'язок виробничих ситуацій, підготовку та презентацію індивідуальних навчально-дослідних завдань із відповідних тем дисципліни, підготовку тез доповідей до науково-практичних конференцій та інших матеріалів наукового характеру.

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна ф.н.	заочна ф.н.
1	Тема 1. Теорії підприємств в основі підприємництва.	8	10
2	Тема 2. Види підприємств, їх організаційно-правові форми.	8	10
3	Тема 3. Зовнішнє середовище господарювання.	8	11
4	Тема 4. Структура та управління підприємством.	8	11
5	Тема 5. Ринок і продукція.	7	11
6	Тема 6. Планування діяльності підприємства.	7	10
7	Тема 7. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці.	7	11
8	Тема 8. Капітал підприємства.	7	11
9	Тема 9. Інвестиції.	8	10
10	Тема 10. Інноваційна діяльність.	8	10
11	Тема 11. Техніко-технологічна база і виробнича потужність підприємства.	8	11
12	Тема 12. Організація виробництва і забезпечення якості продукції.	7	11
13	Тема 13. Витрати на виробництво і реалізацію продукції.	7	11

14.	Тема 14. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства.	7	10
15.	Тема 15. Розвиток підприємств: сучасні моделі, трансформація та реструктуризація.	7	10
16.	Тема 16. Економічна безпека та антикризова діяльність.	8	10
Усього годин		120	168

5.4. Тематика індивідуальних завдань

№	Назва теми есеїв, доповідей та реферативних матеріалів
	- Особливості визначення місії та головних напрямів діяльності підприємства. - Тенденції зміни законодавчої бази діяльності підприємств в Україні - Гнучкість підприємства як виробничої системи в ринкових умовах: критерії, характеристика, засоби забезпечення. - Особливості окремих організаційно-правових форм господарювання. - Роль малих підприємств у розвитку економіки України - Організаційні та управлінські аспекти діяльності акціонерного товариства. - Шляхи підвищення ефективності аналізу зовнішнього середовища. - Проблеми розширення інструментарію здійснення сканування чинників зовнішнього середовища. - Моніторинг, його результативність. - Прогнозування, резерви підвищення його ефективності. - Сутність системного підходу до визначення психологічних методів управління. - Взаємозв'язок структури підприємства та ефективності його функціонування. - Вітчизняний та зарубіжний досвід вдосконалення організаційної структури управління підприємством. - Економіка України: стан та перспективи розвитку. - Доцільність державного втручання у розвиток ринкових відносин. - Переваги та недоліки окремих форм підприємницької діяльності. - Сутність партнерства. - Зміст, завдання та місце виробничої програми у системі господарських планів підприємства. - Системи та методи планування виробничої програми підприємства, моделювання. - Умови оптимізації обсягів випуску продукції у конкурентному середовищі. - Проблеми оптимізації чисельності персоналу підприємства. - Напрямки вдосконалення системи стимулювання персоналу. - Шляхи підвищення продуктивності праці на підприємстві. - Методи і моделі управління персоналом. - Напрями інтенсифікації відтворення та шляхи кращого використання основних фондів підприємства. - Сучасна політика ресурсозбереження та ефективність її здійснення. - Проблеми та шляхи підвищення ефективності використання оборотних коштів на підприємствах України. - Переваги та недоліки прямих інвестицій. - Шляхи прискорення окупності інвестицій. - Фінансові інвестиції та ефективність їх використання. - Поняття та види інноваційних процесів, їх вплив на виробництво, господарську діяльність. - Науково-технічний прогрес - головний чинник розвитку і підвищення ефективності виробництва. - Проблеми оцінки економічної ефективності нововведень - Проблема вдосконалення техніко-технологічної бази виробництва. - Напрями вдосконалення транспортного господарства підприємства. - Логістичні процеси на підприємстві та шляхи їх удосконалення. - Процес виробництва продукції, його складові та принципи раціональної організації. - Типи і методи організації виробництва. - Соціальна інфраструктура, її значення і тенденції розвитку на підприємствах за ринкових умов господарювання. - Класифікація витрат та її значення в управлінні витратами підприємства за прийняття окремих господарських рішень. - Особливості окремих методів калькуляції собівартості продукції та умови їх застосування. - Напрями зменшення собівартості продукції. - Функції прибутку підприємства. - Фактори формування прибутку підприємства. - Рентабельність, показники оцінки та резерви підвищення. - Маржинальна оцінка фінансових результатів підприємства.

47. Стратегія структурної перебудови економіки України та її базових галузей.48. Практика здійснення та ефективність реструктуризації суб'єктів господарювання в Україні.49. Вітчизняний і зарубіжний досвід реструктуризації різних суб'єктів господарювання.50. Проблема підвищення впливу держави на формування економічної безпеки підприємства.51. Методологія оцінки рівня економічної безпеки підприємства.52. Проблема оцінки та підвищення рівня соціальної безпеки підприємства.

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни за рішенням кафедри (викладача).

6. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Викладання дисципліни передбачає поєднання основних традиційних та інтерактивних методів аудиторного навчання з елементами електронного навчання та консультування, що передбачає використання сучасних інформаційних технологій, платформ та забезпечує якісне засвоєння програмних результатів.

Методи навчання:

- МН 1 – лекція-візуалізація;
- МН 6 – виконання індивідуальних науково-дослідних завдань;
- МН 7 – аналіз і рішення ситуативних професійних завдань (Case study);
- МН 8 – робота з тестами;
- МН 9 – робота в групах;
- МН 11 – ділові ігри;
- МН 12 – дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

7. Контроль та оцінювання результатів навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль знань студента. Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять, самостійної роботи та має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі.

Методи оцінювання:

- МО 1. Фронтальне опитування,
- МО 3. Презентація результатів виконання індивідуальних завдань (творчих, розрахункових, аналітичних),
- МО 8. Есе
- МО 9. Аналітичні звіти
- МО 10. Розв'язування практичних ситуацій,
- МО 11. Тестування,
- МО 12. Тематичні контрольні роботи,
- МО 13. Модульні контрольні роботи
- МО 14. Підсумковий контроль – екзамен

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 52 бали студент набирає при поточних видах контролю, 8 балів за захист ІНДЗ і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (іспиту).

Кількість балів за кожний навчальний елемент виводиться із суми поточних видів контролю. Кількість балів за змістовний модуль дорівнює сумі балів, отриманих за навчальні елементи даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 30 балів (в тому

числі 1-а модульна контрольна робота — 10 балів); за 2 модуль – 22бали (в тому числі 2-а модульна контрольна робота — 10 балів), ІНДЗ – 8. Всього — 60 балів.

Якщо студент набрав менше 35 балів, він не допускається до складання іспиту.

Підсумкова оцінка за навчальну дисципліну, з якої складається іспит, виводиться із суми балів поточного контролю за модулями (60 балів) та модуля–контролю (іспит) – 40 балів.

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)																		ІНДЗ	Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1											Змістовий модуль № 2									
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	МКР 1	Т 11	Т 12	Т 13	Т 14	Т 15	Т 16	МКР 2	8	40	100
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	10	2	2	2	2	2	2	10			

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

8. Рекомендована література

8.1. Основна

1. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник / І.М. Бойчик. К.: Кондор Видавництво, 2016. 378 с.
2. Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економіка підприємства: навч. посіб. / О.О. Гетьман, В.М. Шаповал. К. : ЦНЛ, 2019. - 488 с.
3. Економіка підприємства : підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В.. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 620 с.
4. Економіка підприємства: навчальний посібник / О. М. Бандурка, Є. В. Ковальов, М. А.Садиков, О. С. Маковоз; за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: ХНУВС. 2017. 192 с.
5. Іванілов О.С. Економіка підприємства: підручник / О.С. Іванілов. К.: ЦНД. 2019.728 с.
6. Яковлев А.І., Ларка М.І., Сударкіна С.П. Економіка підприємства: магістерський курс: навч. посіб. / А.І. Яковлева, Л.С. Ларка. - Харків .: НТУ «ХПІ», 2018. 516 с.

8.2. Додаткова

1. Конституція України від 01.01.2020 No254к/96 - ВР URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Господарський кодекс України від 16.02.2019 р. No 436-IV URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

3. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018р. (зі змінами і доповненнями) URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#n1753>
4. Податковий кодекс України від 02.12.2010 No 2755-VI // Офіційний сайт Верховної Ради України URL <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
5. Цивільний Кодекс України від 13.02.2019р. No 435-IV URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
6. Кодекс законів про працю України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322->
7. Закон України Про акціонерні товариства: Закон України від 17.10.2019 р.
8. No541-VI URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17>
9. Закон України Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань від 16.01.2020 р. No755-IV URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15>
10. Закон України Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні: Закон України від 05.12.2012 р. No433-VI, (зі змінами і доповненнями) URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>
11. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 р. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>
12. Закон України Про ціни і ціноутворення від 21.06.2012 р. No507-VI, (зі змінами і доповненнями) URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>
13. Лановська І.І. Інноваційна екосистема: сутність та принципи // Економіка і суспільство. Випуск 11. 2017. С.257-261.

9. Інформаційні ресурси

1. Електронний ресурс. – Режим доступу: www.nau.kiev.ua - Нормативні акти України.
2. Електронний ресурс. – Режим доступу: www.me.gov.ua - Міністерство економічного розвитку і торгівлі України.
3. Електронний ресурс. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua – Державна служба статистики України
4. Електронний ресурс. – Режим доступу: www.lawukraine.com - База українського законодавства в Інтернеті.
5. Електронний ресурс. – Режим доступу: www.bucoda.cv.ua - Офіційний сайт Чернівецької області.
6. Електронний ресурс. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua - Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.
7. Електронний ресурс. – Режим доступу: www.alpha.rada.kiev.ua - Національна парламентська бібліотека.
8. Електронний ресурс. – Режим доступу: www.library.if.ua - Національна бібліотека наукових видань
9. Електронний ресурс. – Режим доступу: www.lib.academy.sumy.ua - Бібліотека банківської справи
10. Електронний ресурс. – Режим доступу: www.dev.lac.lviv.ua/lib - Електронна бібліотека Львівської комерційної академії
11. Електронний ресурс. – Режим доступу: www.lib-gw.univ.kiev.ua - Наукова бібліотека ім. Максимовича
12. Електронний ресурс. – Режим доступу: www.library.dongu.donetsk.ua - Наукова бібліотека Донецького університету
13. Електронний ресурс. – Режим доступу: www.library.lg.ua - Луганська обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Горького
14. Електронний ресурс. – Режим доступу: www.lib.dp.ua - Дніпропетровська обласна наукова бібліотека
15. Електронний ресурс. – Режим доступу: www.library.vinnitsa.com - Вінницька державна обласна універсальна наукова бібліотека ім. К.А. Тімірязєва

16. Електронний ресурс. – Режим доступу: www.lsl.lviv.ua - Львівська електронна бібліотека ім. В. Стефаника
17. Електронний ресурс. – Режим доступу: www.ognb.odessa.ua - Одеська державна наукова бібліотека ім. М. Горького
18. Електронний ресурс. – Режим доступу: www.economics.com.ua - Велика економічна бібліотека
19. Електронний ресурс. – Режим доступу: www.lib.com.ua - Електронна бібліотека.